

มาตรการการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด

จังหวัดขอนแก่น

ดร.อิทธิพงษ์ ทองศรีเกตุ : ผู้วิจัย

รถแห่ดนตรีสด (Live music car) เป็นมหรสพหนึ่งที่สามารถพบเห็นได้ในกิจกรรมรื่นเริงทั่วไป เช่น งานกินเลี้ยง งานขึ้นบ้านใหม่ งานฉลองตำแหน่ง และงานที่เกี่ยวข้องกิจกรรมทางประเพณีวัฒนธรรมของชุมชนในภาคตะวันออกเฉียงเหนือในรอบหนึ่งปี มีการพัฒนามาจากการแห่กลองยาวที่ใช้ตีนำขบวนในเทศกาลงานประเพณี 12 เดือน จนกลายมาเป็นรถแห่ดนตรีสดที่สามารถบรรเลงและขับร้องสดได้บนรถคล้ายกับเวทีหมอลำเคลื่อนที่มีจุดประสงค์เพื่อสร้างความสนุกสนาน ครื้นเครงให้กับงานที่จัดขึ้น และกำลังได้รับความนิยมในช่วงไม่ถึงทศวรรษที่ผ่านมา โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของประเทศไทย

การวิจัยเรื่อง มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด จังหวัดขอนแก่น ใช้ระเบียบวิธีวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed-Method) แบ่งการศึกษาออกเป็น 2 ระยะ ได้แก่ ระยะที่ 1 การวิจัยเชิงคุณภาพ เพื่อค้นหามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดของชุมชนในจังหวัด และการวิจัยระยะที่ 2 การวิจัยเชิงปริมาณ เพื่อค้นหาระดับการควบคุมและปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดของชุมชนในจังหวัดขอนแก่น

ผลการศึกษาพบว่า มาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดของชุมชนในจังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 4 มาตรการ ได้แก่ 1) มาตรการควบคุมของครอบครัวและชุมชน 2) มาตรการควบคุมของผู้นำชุมชน 3) มาตรการควบคุมของผู้ประกอบการรถแห่ดนตรีสด และ 4) มาตรการควบคุมของภาคที่มีส่วนเกี่ยวข้อง (โรงเรียน/ผู้ว่าจ้างรถแห่ดนตรีสด) อย่างไรก็ตามมาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดที่ผ่านมาของชุมชนได้มีการปฏิบัติแล้วได้แก่ ได้แก่ 1) การประกาศให้ความรู้เกี่ยวกับข้อกฎหมายเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับสมาชิกที่อาศัยอยู่ในชุมชนรวมทั้งผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมรถแห่ดนตรีสด 2) การห้ามนำเครื่องดื่ม หรือห้ามนำขวดหรือภาชนะที่เป็นเครื่องดื่มที่เป็นขวดที่เป็นสัญลักษณ์ว่าเป็นเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เข้าไปในกิจกรรมที่จัดขึ้นภายในชุมชน และ 3) การนำผู้นำชุมชนเข้าไปอยู่ในพื้นที่ที่มีการจัดกิจกรรม เพื่อยับยั้งการบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์รวมทั้งการทะเลาะวิวาทของผู้ที่เข้าร่วมกิจกรรมที่จัดขึ้นในชุมชน โดยมีระดับการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดอยู่ในระดับสูง และมีปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ในกิจกรรมรถแห่ดนตรีสดของชุมชนในจังหวัดขอนแก่น ได้แก่ จำนวนอายุ สถานภาพสมรส

ค่าใช้จ่ายในชีวิตประจำวันในแต่ละเดือนเกี่ยวกับเครื่องดื่มสุรา เหล้า เบียร์ จำนวนสมาชิกที่อาศัยอยู่ร่วมกัน ในครัวเรือน ความเชื่อการจัดกิจกรรมรื่นเริงที่ต้องใช้รถแห่คนตรีสด และการรับรู้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการบริโภคแอลกอฮอล์

อาจกล่าวได้ว่ามาตรการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของชุมชนในกิจกรรมรถแห่คนตรีสด จังหวัดขอนแก่น เป็นมาตรการที่ต้องอาศัยความร่วมมือกับผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องหลายระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัวจนถึงระดับชุมชน ขณะเดียวกันก็เป็นมาตรการที่ชุมชนใช้ในการควบคุมการบริโภคแอลกอฮอล์ของผู้ที่มาร่วมกิจกรรมรถแห่คนตรีสด โดยเฉพาะกลุ่มเด็ก เยาวชน และนักดื่มหน้าใหม่เมื่อเข้าไปร่วมกิจกรรมดังกล่าวแล้วไม่ควรยุ่งเกี่ยวกับการบริโภคแอลกอฮอล์ หากแต่มีการบริโภคก็ควรบริโภคที่ก่อให้เกิดผลกระทบต่อตนเองน้อยที่สุด พร้อมกับการสร้างค่านิยมใหม่ที่ว่า “เด้าเต็มที โดยไม่มีแอลกอฮอล์”